

Danmark, 1901-1970. Jørgen Paludans Forlag, København 1974. 149 s., ill., tabeller. 12,5×19,5 cm. Kr. 34,50.

En særdeles nyttig lille håndbog, der bør stå overalt, hvor der undervises i Danmarks geografi. Hovedsigtet er en systematisk gennemgang af de danske folketællingers uensartede erhvervsoplysninger fra tælling til tælling for derved at skabe grundlag for anvendelse af dem ved undersøgelse af dynamikken i befolkningens erhvervsforhold i større og mindre administrative enheder. Foruden en samlet fremstilling af Danmarks Statistiks tællingsprincipper og klassifikationer siden 1901 gennemgås samtlige folketællinger i perioden, efterfulgt af anvisninger på, hvordan disse kan gøres sammenlignelige.

I betragtning af bogens mange anvendelsesmuligheder for ikke-faggeografer burde forfatterne have anvendt mere pædagogisk omhu på det sproglige, ligesom de mange ideologiske betragtninger forekommer perifere i forhold til emnet.

Ruth Helkiær Jensen

P. T. Wheeler: Viborg and its Region.

A report of urban and rural fieldwork in northern Jutland 1969 and 1971. Geographical Field Group, University of Nottingham, 1973. 189 s., ill. 20,5×29 cm. £ 2. Notes for Teachers, 8 s. 10 p.

Dette er rapport nr. 16 fra »The Geographical Field Group« ved Nottingham Universitetet. På grundlag af to studieophold af 8-10 dages varighed er der udarbejdet en beskrivelse af Viborg, Vinkel og Frederiks sogne. Efter en mere generel behandling af naturmiljøet i egnen omkring hovedopholdsliniens knæpunkt ved Hald analyseres landbruget i Frederiks og Vinkel. Deltagerne har kortlagt arealanvendelsen på 15-20 ejendomme i hvert sogn og desuden fået oplysninger om husdyrhold og arbejdskraft. Alt dette materiale såvel som sognets historie fremlægges i kort og diagrammer.

Den sidste halvdel af heftet er helliget Viborg by med hovedvægten på befolknings- og erhvervsudviklingen. Mange kort er hentet fra Viborgs dispositionsplan, men desuden forekommer resultater af egne undersøgelser f.eks. af den centrale dels arealanvendelse og en inddeling af byområdet i funktionelle regioner.

Det er interessant at se, hvor meget et par studiegrupper kan få ud af disse kor-

te ophold når indsatsen koncentrerer om et begrænset område.

Kr. M. Jensen

Béla Sárfalvi (ed.):

Urbanization in Europe.

Selected Papers in English, German and French. IGU European Regional Conference, Akadémiai Kiadó, Budapest 1975. 313 s., talr. fig., kortskitser og tabeller. 17×24,5 cm. § 26.00.

Bogen indeholder 37 artikler, som blev forelagt sektion V på IGU's europæiske konference i Budapest 1972. Artiklerne er skrevet af forfattere fra næsten alle europæiske lande.

Bogen behandler emnet meget bredt, og nogen diskussion eller redaktion er da heller ikke tilstræbt. Konferencen beskæftigede sig med følgende emner: spredningen af urbaniseringsprocessen, forbindelsen mellem urbanisering og økonomisk rumlig struktur, forholdet mellem by og bagland, processerne i grænsezonen mellem land og by samt byhierarkier. En stor del af artiklerne beskæftiger sig med central place teori, også artikler skrevet af østeuropæiske geografer om planøkonomiske samfund.

Sammenfattes bogens artikler, fås det indtryk, at den geografiske forskning om emnet er på vej bort fra de store byers problemer. Nu lægges mere og mere vægt på den anden ende af urbaniseringsforløbet, nemlig baglandenes stagnationsproblemer og problemerne i forbindelse med byernes vækst ind i intensive og højt specialiserede landbrugsområder.

Bogen henvender sig til faggeografer og giver mulighed for at tage pulsen på et yderst spændende forskningsområde, i øvrigt et af de områder, som prioritetes højt af Statens Forskningsråd.

Christian Wichmann Matthiessen

Holger Heuseler (Hrsg.):

Europa aus dem All.

Satellitengeographie unseres Erdteils. Georg Westermann Verlag, Stuttgart-Braunschweig 1974. 160 s., 120 fig. 23,5×30 cm. DM 98.-.

Satellitgeografi. I hvert fald et nyt ord!

Ingredienser: Forskellige korttyper, satellitfotos og en tekst, der hverken knytter sig til kortene eller billederne i nævneværdig grad - alt sammen anbragt på

dobbeltsider. Tager man de temmelig overflødige indledende og afsluttende kapitler ud, står man tilbage med en virkelig god idé, og dette forsøg er så heldigt, at jeg gerne kan anbefale bogen til danske lærebogsforfattere.

Da den mest populære udgave af ERTS-fotoene efterhånden er blevet en efterligning af infrarød farvefilm, hvilket betyder at vegetationen fremtræder i forskellige røde farvetoner, kan det være på sin plads her at understrege, at planternes klorofyl ikke betinger en høj infrarød refleksion (som bogen fejlagtigt hævder); denne refleksion skyldes palissadevævenes intercellulære struktur.

Det bør vel endelig også nævnes, at man får mest ud af ERTS-optagelserne, dersom man vender bogen på hovedet, når man betragter dem.

Sten Folving

Holger Heuseler (Hrsg.):

Deutschland aus dem All.

Satellitenbilder von der Bundesrepublik, der DDR, der Schweiz und Österreich. Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart 1973. 168 s., 52 farvebill., 90 sort/hv., 1 løst kort. 23×30 cm. Subskriptionspris DM 58.-.

Bogens indledende afsnit er tydeligt præget af de mange amerikanske artikler, der er fremkommet inden for de sidste par år. Disses hovedindhold har været at beskrive de umådelige muligheder satellitfotos af alle arter yder videnskaben og den almindelige borger. Hensigten med artiklerne har vel været at retfærdiggøre de meget store udgifter, der er gået til rumforskningen.

I denne bog er dette nærmest blevet til: Velfærdssamfundets problemer kan klares via satellitoptagelser. Det er store visioner; de er uden dokumentation.

Hovedafsnittet består af ERTS 1 fotos med tilsvarende kortudsnit. Teksten er bred og populær, savner enhver tendens fra indledningen. Billederne er gode, teksten hæderlig og kontant.

Til slut i bogen bringes en række korte artikler - vel for at råde bod på den før omtalte manglende dokumentation - skrevet af forskellige forskere. De glimrer både ved deres svære sprog, og deres forsøg på salg af Remote Sensing. En enkelt af disse (Gilg) falder uden for resten af bogens holdning: Han beskriver åbent de enorme databehandlingsproblemer og indrømmer at videnskaben på ingen måde er